

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

2.Bhar.185/2015/7. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a 2016. év március hó 10. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rablás büntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. év április hó 15. napján kelt 24.Bf.8990/2014/11. számú ítéletét **helybenhagyja** azzal, hogy a vádlott vagyon elleni cselekményének megjelölésénél a vagyon elleni erőszakos bűncselekmény megnevezést alkalmazza.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. március hó 28. napján kelt 16.B.20.110/2013/58. számú ítéletével a **vádlottat** bűnösnek mondta ki zsarolás büntetében (Btk. 367.§ (1) és (2) bekezdés b.) pont), ezért 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Kötelezte a vádlottat a terhén felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja az volt (ítélet 8. oldal 2. bekezdés), hogy a vádlottat jogtalan haszonszerzési szándék vezette, amikor a sértett tulajdonát képező nyaklánc ellenértékét és a családi pótlékot a sértett akarata ellenére meg kívánta szerezni. A nyaklánc ellenértékének megszerzése érdekében a vádlott közölte az élettársi együttélés során általa többször bántalmazott sértettel, hogy agyonveri, szétveri a fejét, ha nem adja át a nyakláncért a zálogházban kapott 200.000 forintot valamint az 51.000 forint családi pótlékot, mely magatartás a súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette megállapítására alkalmas.

Az ítélet ellen a vádlott és védő jelentettek be fellebbezést felmentésért.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. április hó 15. napján kelt 24.Bf. 8990/2014/11. számú ítéletével a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét megváltoztatta. A vádlott vagyon elleni cselekményét a Btk. 365.§ (1) bekezdés a.) pont II. fordulatába ütköző rablás

büntettének minősítette. A vádlottat bűnösnek mondta ki további a Btk. 194.§ (1) bekezdésébe ütköző személyi szabadság megsértése büntetében. Halmazati büntetésül szabadságvesztésre ítéltnek tekintette, melynek végrehajtási fokozata börtön. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a vádlottat a terhén felmerült büntügyi költség viselésére.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja az volt (ítélet 6. oldal 5. bekezdés), hogy az elsőfokú bíróság által megállapított megalapozott tényállás alapján a vádlott cselekménye helyesen rablás büntetéként értékelendő, mert akaratmegtörő fenyegetés alkalmazására került sor részéről, az elvétel pedig közvetlenül ezen fenyegetés hatása alatt történt, attól térben és időben nem különült el. (BH. 1995. 557. számú jogeset, BH. 2011.93. számú jogeset) Ezen túl észlelte, hogy mind a vádirati, mind az ítéleti tényállás függetlenül a vagyon elleni cselekmény minősítésétől elkülönülten tartalmaz egy, a vagyoni viszonyokat sértő cselekménytől eltérő jogi tárgyat sértő cselekményt, tényállásszerű és büntetendő magatartást, a személyi szabadság megsértését. A vádlott a sértettet a hajánál fogva a lakásból a gépkocsihoz rángatta azzal, hogy a zálogházba menjenek az aranyláncot beadni. Hivatkozott az 1/2007. Bk. vélemény 3/d. pontjában írtakra. Eszerint a bíróság, ha a vádló álláspontját tévesnek tartja, a vádelv sérelme nélkül önálló bűncselekményként értékelheti a vádló indítványa szerint önállóan részecselekménynek, büntetlen eszköz-, mellék-, vagy utócselekménynek tekintendő cselekményt, azaz valóságos anyagi halmazatot állapíthat meg. Hivatkozott a BH 2006.281. számú jogesetre, mely deklarálja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény történeti leírása határozza meg a vád kereteit.

Az ítélet ellen a vádlott és a védő az ok és cél megjelölése nélkül jelentett be fellebbezést.

A vádlott meghatalmazott védője fellebbezés indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a terhelt bűnösségét személyi szabadság megsértése büntetében is megállapította, de erre vonatkozóan sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem folytatott bizonyítást, ezért indokolt lehet a Be. 399.§ (5) bekezdése alapján a másodfokú bíróság, szükség szerint az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és a másodfokú, illetve elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, mert a harmadfokú bíróság az első- és másodfokú ítélet megalapozatlanságát nem tudja kiküszöbölni.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 557/2015/1. számú átiratában a másodfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezés elutasítását indítványozta, mint a törvény által kizártat. Jogi álláspontja az volt, hogy tévedett a másodfokú bíróság, amikor ítélete ellen a Be. 386.§ (1) bekezdés b.) pontja alapján fellebbezési jogot engedélyezett arra hivatkozással, hogy olyan bűncselekmény miatt állapította meg a vádlott bűnösségét, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

A rablás és a személyi szabadság megsértése egymással alaki halmazatban áll, azaz mindkét bűncselekményt ugyanazzal a cselekménnyel valósította meg a vádlott. A vád több bűncselekmény törvényi tényállását írta le, ezt az ügyész nem módosította, a cselekményt azonban hiányosan minősítette. A másodfokú bíróság azzal, hogy a vádlott büntetőjogi felelősségét megállapította személyi szabadság megsértése büntetében is, nem követett el eljárási szabálysértést, mivel az annak alapjául szolgáló tényállási elemek az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásában - és a vádban is - szerepeltek, csupán a külön bűncselekménykénti minősítést maradt el, amit a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban pótol.

Annak eldöntése pedig, hogy a tényállás szerinti egyetlen cselekmény több törvényi tényállást kimerített-e, és így a terhelt terhére megállapítható-e az anyagi halmazat, valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelenti. (BH 2014.44.számú és EBD

2012.B.15. számú jogeset) Indítványozta a törvényben kizárt fellebbezések Be. 390.§ (2) bekezdése és Be. 392.§ (1) bekezdés a.) pontja alapján történő elutasítását.

A harmadfokú bíróság az ügyészi indítványnak nem adott helyt, a védelmi fellebbezéseket nem utasította el, és az ügyet harmadfokú nyilvános ülésre tűzte.

A vádlott a nyilvános ülésen orvosi papírokat mutatott be egészségi- és elmeállapotára vonatkozóan. Ismételten hangsúlyozta, hogy a cselekményt nem követte el, akkori élettársa féltékenységből tett rá terhelő vallomást, hamisan vádolta őt.

A meghatalmazott védő az ügyészi álláspontot a harmadfokú eljárás kizártságára vonatkozóan nem osztotta. Véleménye szerint nem alakítható halmazatról van szó, a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt, a fellebbezés érdemi elbírálását kérte.

Ismételten kifejtette azon írásbeli álláspontját, hogy a másodfokú bíróság által megállapított cselekményre sem első-, sem másodfokon bizonyítás nem folyt, enélkül kizárólag hatályon kívül helyezésre van lehetőség, mert a harmadfokú eljárásban bizonyításra nincs mód.

A másodfokú eljárásban előadott perbeszédének megfelelően ismét kitért a sértett szavahihetetlenségére, mely miatt vallomására tényállás nem volt alapítható. Véleménye szerint a vallomás ellentmondásosságát a másodfokú bíróság is elismerte. Felhívta a figyelmet arra, hogy a sértett még saját fiával, **tanú1-gyel** is ellentmondásba keveredett, akivel az elsőfokú bíróság a sértett szavahihetőségét támasztotta alá. A bíróságok nem adtak helyt bizonyítási indítványaiknak, amelyek foganatosításával orvosolható lett volna a megalapozatlanság. Vitatta a másodfokú bíróság minősítésének helytállóságát is. Álláspontja szerint a vádlotti fenyegetés annak megállapítása esetén nem akarattörő, hanem hajlító volt csupán, erre utal az is, hogy az eseménysor elején a nyakláncot a vádlott a hatóság kihívására utaló fenyegetés hatására visszaadta, tehát a sértett egy enyhe fenyegetéssel ki tudta váltani a saját akaratának megfelelő cselekvést, mely azt tanúsítja, akarata nem volt megtörve, választási lehetősége volt. Az élet, testi épség elleni fenyegetés a vádlott részéről a gépjárműben hangzott el, ezzel szemben a sértett csak a kaszinóban adta át a pénzt, tehát nem az alkalmazott fenyegetés hatása alatt, azzal egyidejűleg. Térben és időben elkülönült az erőszak és az átadás. Mindezen körülmények alapján a cselekmény zsarolás büntetékénti minősítését kérte. Harmadlagosan az enyhítő körülmények súlyára figyelemmel a büntetés lényeges enyhítését indítványozta. Hivatkozott ekörben arra, hogy a vádlott második gyermeke is megszületett, apaságára vonatkozó okirat ugyanakkor nem került átadásra. Az egészségi- és elmeállapotot taglalta, valamint a súlyosító körülmények közül a halmazat mellőzését kérte, mert halmazati büntetés kiszabására került sor két bűncselekmény miatt.

A fellebbviteli főügyészség képviselője érdemi indítványt nem kívánt tenni, az írásbeli átiratban foglaltakat fenntartotta.

Az utolsó szó jogán a vádlott felmentését vagy az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

A harmadfokú bíróság nem értett egyet a fellebbviteli főügyészség álláspontjával a harmadfokú eljárás megnyílásának hiányával kapcsolatban.

A vádlott bűnösségét olyan további bűncselekményben állapította meg a másodfokú bíróság, amely anyagi halmazatban állt a megállapított vagyon elleni cselekménnyel. A Be. 386.§ (1) bekezdés értelmében a harmadfokú elbírálás egyik esete, ha valamely - anyagi halmazatban álló - cselekményre vonatkozóan nincs rendelkezés, elbírálatlanul maradt tehát valamely tény, illetve magatartás bűnösségének kérdése. (Kúria Bhar.III.551/2013/6. szám) Kétségtelen, hogy csupán a

jogi minősítés körébe tartozó eltérő jogi értékelés a harmadfokú eljárás lefolytatását nem alapozza meg, jelen esetben azonban a lentebb részletesebben kifejtettek szerint nem erről van szó. Az ügyészség által hivatkozott BH 2014.44. számú esetként közzétett Kúria Bhar.I. 1.219/2013. számú határozatban kifejtettek szerint az eljárás bíróságok az ott leírt esetben a terhelt alaki halmazatban álló cselekményeit értékelték eltérően, de a vád tárgyává tett és az ítéletekben is megállapított tényálláshoz képest a bűnösség köre nem változott.

A harmadfokú bíróság a védelmi másodfellebbezések kapcsán megvizsgálta a Be. 387.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel támadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást. Megállapította, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bíróság megtartotta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokon beszerzett szakértői vélemény alapján és a vádlott másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozatának megfelelően egészítette ki és pontosította.

Arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, a bizonyítékokat helytállóan értékelte, indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette. A megalapozottan megállapított tények mellett már a másodfokú eljárásban sem volt lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére, mely szabály érvényes a harmadfokú eljárásban is. A másodfokú bíróság a tényállást kizárólag abban a körben egészítette ki, pontosította, amely körben bizonyítást vett fel (vádlott elmeállapota), illetőleg amely körben a személyi körülmények változásával kapcsolatban a vádlott nyilatkozott.

Mindezért a védő által hivatkozottak a sértett szavahihetetlenségével, illetve a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban a harmadfokú eljárásban nem fognak helyt. Kifejtette a másodfokú bíróság az álláspontját a további tanúk kihallgatásának szükségtelenségét illetően is ítélete 5. oldal 5. bekezdésében, a vádlott által kért bizonyítás szükségtelen lett volna. A másodfokú bíróság az ekörben tett védői észrevételekre ugyancsak reflektált ítélete 3. oldala utolsó bekezdésétől 4. oldal 3. bekezdéséig, mellyel a harmadfokú bíróság messzemenőkéig egyetértett.

Az első- és másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére alapot adó körülmény nem valósult meg. Tekintettel arra, hogy a vád tárgyát képező tényekre a bizonyítást az elsőfokú bíróság maradéktalanul lefolytatta, nem maradt bizonyítás nélkül a személyi szabadság megsértése büntetteként értékelt cselekményrészlet sem.

A harmadfokú bíróság a Be. 388.§ (1) bekezdése alapján a határozatát a másodfokú bíróság által megváltoztatott tényállásra alapította. A vádlott és védője által felmentésért bejelentett fellebbezés nem vezethetett eredményre a megalapozottan megállapított tények tükrében a harmadfokú eljárásban is érvényesülő felülmérlegelési tilalom, egyebekben pedig a helyes bizonyítékértékelő tevékenység kapcsán.

A cselekmény minősítése a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság részéről ugyancsak helytálló. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint azt értékelte jogilag, hogy a vádlott a sértettől nyakláncának ellenértékét és a családi pótlékot súlyos élet elleni fenyegetéssel meg akarta szerezni jogtalan haszonszerzési szándékkal.

Nem elemezte az élet, testi épség elleni fenyegetés akarathajlító vagy megtörő voltát, illetve indokolásában arra sem tért ki, hogy a sértett értékének elvétele közvetlenül a fenyegetés hatása alatt történt-e, vagy attól térben és időben elkülönült-e.

E kérdéseket a másodfokú bíróság helyesen igenlően döntötte el, ez képezte a megváltoztatott minősítés alapját, mellyel a harmadfokú bíróság egyetértett. Nem osztotta a védői érvelést a

Fővárosi Ítéltábla atekintetben, hogy az élet és testi épség elleni fenyegetés térben és időben elkülönült a dolog elvételétől, ezért a cselekmény rablásként nem értékelhető. Nem lehet szem elől téveszteni, hogy már a vád tényei szerint, és az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás szerint is a sértett nyakláncával kapcsolatos vádlotti cselekménysor 2010. augusztus hó 5. napján indult. A vádlott már ekkor elkérte a sértett nyakláncát, és amikor azt a sértett visszakérte, bántalmazta, és csak a rendőrséggel történő sértetti fenyegetésre adta azt vissza. Másnap a zálogháznál folytatódott a cselekménysor, amikor is a vádlott a hajánál fogva a gépkocsihoz rángatta a sértettet, közölte vele, hogy a láncot a zálogházba fogja beadni, melynek a sértett a vádlott agresszív fellépése miatti félelmében a vádlott jelenlétében eleget tett. Ilyen előzmények után került sor arra, hogy a sértett a bántalmazástól tartva kifizette a vádlott felszólítására a tankolását, majd a vádlott a gépkocsiban közölte a sértettel, hogy a kaszinóba mennek, felszólította, hogy a nyakláncért kapott 200.000 forintot és a családi pótlékot adja át részére, miközben elhangzott, hogy amennyiben a kérésnek nem tesz eleget, agyonveri, szétveri a fejét. Ezt követően kerül sor a kaszinóban a családi pótlék, majd a láncért kapott összeg vádlott részére történő átadására.

Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a vádlott az élet és testi épség elleni közvetlen fenyegetést a megszerezni kívánt pénz átadása érdekében illetve abból a célból végezte. A sértett értékének megszerzése, azaz jogilag az elvétel közvetlenül az erőszak hatása alatt történt, attól időben és térben akkor sem különült el, ha a fenyegetés az autóban hangzott el, majd kiszállás után a kaszinóban történt az érték megszerzése a vádlott fizikai lehetőségeit is figyelembe véve, hiszen addig a gépjárművet vezette. A másodfokú bíróság ítélete 6. oldal utolsó és 7. oldal 1. bekezdésében kifejtettek helytállóak.

Nem értett egyet az ítéltábla azon védői érveléssel sem, hogy az élet, testi épség elleni fenyegetés nem volt lenyűgöző, akarattörő. Az állandó bírói gyakorlat szerint a rablásnál alkalmazott közvetlen fenyegetés megtöri a sértett akaratát, nem enged választást a tanúsítandó magatartást illetően, ezzel szemben zsarolás esetén a fenyegetés csak hajlítja a sértett akaratát, tehát kisebb mértékben befolyásolja a cselekvési szabadságát. A sértettet az előzményi adatok szerint a vádlott élettársi együttélésük során többször bántalmazta. Már az előző nap a láncsal kapcsolatos bántalmazás történt, amikor azt a sértett a vádlottól visszakérte. A vádlott általi visszaadás a védői érveléssel ellentétben nem azt jelenti, hogy másnap a sértettre gyakorolt vádlotti fenyegetés hatása nem volt lenyűgöző erejű, mert korábban a sértetti akaratnak megfelelően cselekedett. A sértett korábban is azért kapta vissza a láncot, mert az irányadó tényállás szerint a rendőrség kihívásával fenyegetőzött, a minősítés alapját pedig a másnapi élet, testi épség elleni közvetlen fenyegetés képezte, mely a sértett akaratát az előzmények figyelembevételével is megtörte.

Egyetértett az ítéltábla a személyi szabadság megsértése büntette önálló jogi értékelésével kapcsolatosan is. A fent írtakra figyelemmel a jogilag minősített cselekménysornál korábban elkövetett személyi szabadság megsértése a rablás büntettével anyagi és nem alaki halmazatban áll, ahogy azt a másodfokú bíróság helyesen kifejtette ítélete 7. oldal 2. bekezdésében. A cselekmény leírása a vád tényei között is szerepelt, önálló jogi minősítése, a vádlott bűnösségének e cselekményben is megállapítása helytálló. Egyébiránt a másodfokú bíróság maga is rögzíti, hogy a vádlott e cselekményét más cselekménytől elkülönülten követte el.

Az ítéltábla a vagyoni elleni cselekményt a rendelkező részben erőszakos vagyoni elleni cselekményként jelölte meg a Btk. XXXV. Fejezet címének megfelelően.

Az alkalmazandó jog tekintetében az első- és másodfokú bíróság helyesen foglalt állást, amikor a vádlotti cselekményeket az elbíráláskor hatályos törvény alapján bírálta el.

A büntetéskiszabás körében értékelendő körülményeket az első- és másodfokú bíróság helyesen jelölte meg. A súlyosító körülmények közül a halmazat mellőzendő, mert kizárólag a kettőt meghaladó halmazat lett volna súlyosító körülményként értékelendő, mert halmazati büntetéskiszabásra került sor a halmazati keretekre figyelemmel. Az időmúlás, a vádlott egészségi állapota már értékelésre került a büntetés kiszabás során, a második gyermekről történő gondoskodás pedig okirattal alátámasztva nem volt.

A súlyosabb, erőszakos vagyon elleni cselekmény 2-8 évig, helyesen a személyi szabadság megsértése büntette 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a középérték öt és fél év szemben a másodfokú bíróság által írtakkal. A három évben meghatározott szabadságvesztés eltúlzottan enyhe, ugyanakkor a vádlott terhére az elsőfokú ügyész nem jelentett be fellebbezést, ezért másodfokon a büntetése annak ellenére nem volt súlyosítható, hogy terhére további bűncselekmény került megállapításra. A büntetés enyhítése szóba sem kerülhet.

A feltételes szabadságra bocsáthatóság ideje helyesen került meghatározásra, és helyes a bűnügyi költség körében történt rendelkezés is.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397.§ alapján helybenhagyta.

Budapest, 2016. március hó 10. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

Dr. Fatalin Judit sk.
előadó bíró

Dr. Ujvári Ákos sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. április hó 15. napján kelt 24.Bf. 8990/2014/11. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 2.Bhar.185/2015/7. számú végzése folytán 2016. március hó 10. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2016. március hó 10. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
tiszttviselő